

RENAȘTEREA

PUBLICAȚIA PAROHIEI ORTODOXE ROMÂNE „NAȘTEREA DOMNULUI“ MÜNCHEN

ÎPS Serafim
Scrisoare pastorală

• • •

*Șpovedania și
Împărtășania*

Pr. conf. dr. Mihai
Săsăujan

*Un strălucit protector
al culturii românești*

Editorial

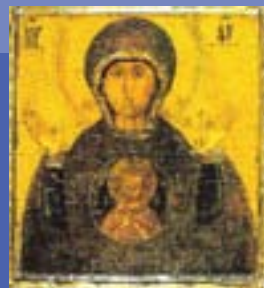
Din viața comunității

Timpul asociat rugăciunii

Fragmente neodibnite

Pagina copiilor

*Întâlnirea ATORG -
Hamburg 2014*

RENAȘTEREA

apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și
Mitropolit Dr. Serafim Joantă al Germaniei, Europei Centrale
și de Nord

CUPRINS

Pr. Alexandru Nan, <i>Editorial</i>	1
Pr. Alexandru Nan, <i>Vorwort</i>	3
ÎPS Dr. Serafim Joantă, <i>Scrisoare pastorală</i>	5
Hieroteos Vlachos, <i>Timpul asociat rugăciunii</i>	9
ÎPS Serafim Joantă, <i>Spovedania și Împărtășania</i>	10
Roxana Albu și Camelia Stoica, <i>Pagina copiilor</i>	17
Pr. conf. dr. Mihai Săsăujan, <i>Un strălucit protector al culturii românești</i> ..	19
Roxana Albu, <i>Fragmente neodibnite</i>	22
Pr. Alexandru Nan, <i>Aus dem Leben der Kirchengemeinde</i>	23
Ramona Popa, <i>Întâlnirea ATORG - Hamburg 2014</i>	27

„Și Cuvântul trup S-a făcut“ (In. 1,14)

În acest verset al Evangheliei de la Ioan, care se referă atât la Hristos cât și la Treime, răsună marea certitudine creștină: „Cuvântul trup s-a făcut”. Tot ceea ce noi cunoaștem despre Sf. Treime cunoaștem prin Întropare, după cum subliniază Sf. Ev. Ioan. Revelația are loc atunci când o persoană divină, aceea a Fiului lui Dumnezeu, devine Fiu al omului și se „sălășluiește întru noi”.

Gândirea necreștină a presimțit adeseori Taina numărului trei, dar revelația deplină a Treimii necesită Întroparea. Prin aceasta, teologia, ca act de contemplare a lui Dumnezeu Însuși, devine posibilă, căci: „Cuvântul trup s-a făcut”. De aceea, Întroparea se află în centrul mesajului Noului Testament. Prin aceasta începe economia proprie Fiului, Care intră în istoria lumii. Întroparea este identificată de către părinții Bisericii drept momentul în care iubirea lui Dumnezeu pentru oameni se dezvăluie în cel mai înalt grad și în

care ființele omenești sunt chemate, în schimb, să răspundă la iubirea lui Dumnezeu cu iubirea față de El.

Întroparea este prin urmare și o invitație de a-L întâlni pe Dumnezeu în semenii noștri, cu care împărțim aceeași umanitate asumată de Hristos. Mulți teologi și părinți ai Bisericii și-au exprimat de-a lungul timpului regretul că n-au fost contemporani cu Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Chiar dacă ne aflăm la două milenii de acest act al Întropării, izvorât din dragostea lui Dumnezeu pentru coroana creației Sale, pentru om, Hristos este prezent între noi și astăzi la fiecare Sf. Liturghie sub forma pâinii și a vinului euharistice.

După cum bine știți, anul 2014 a fost declarat de către Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române anul omagial al Sf. Euharistiei și al Sf. Spovedanii, dar și al martirilor brâncoveni. Este motivul pentru care, deși am publicat câteva articole despre cele două taine și-n numerele anterioare, vă punem în față alte câteva articole referitoare la aceste teme inepuizabile. Astfel, vă recomandăm o parte din îndrumările practice referitoare la Sf. Împărtașanie, oferite de către ÎPS Părinte Mitropolit Serafim într-un articol recent, din care publicăm doar o parte, dar și alte articole referitoare la taina Sf. Spovedanii, la timpul asociat

rugăciunii, la sfinții brâncoveni. Martirii brâncoveni, despre care găsiți un interesant articol în acest număr al revistei, au apreciat și s-au împărtășit des din aceste taine fundamentale în viața creștinului, fără de care nu există mântuire.

Revenind la taina Întrupării Mântuitorului Hristos, Care a făcut posibile aceste Sf. Taine ale Bisericii noastre, doresc să vă adresez un citat din Sf. Teofan Zăvorâtul referitor la bucuria adevărată a acestui eveniment care a schimbat istoria omenirii:

“Nu mă voi strădui să vă pătrund de această bucurie prin cuvintele mele: ea este dincolo de orișice cuvânt. Lucrarea săvârșită de Domnul, Cel ce S-a născut azi, îl privește pe fiecare dintre noi. Cei ce intră în părtășie cu El capătă de la El libertate, vindecare, pace; stăpânesc toate acestea și gustă dulceața lor. Celor care știu acest lucru din experiență n-ai de ce să le spui „Bucurați-vă”, căci ei nu pot să nu se bucure; iar celor care n-o știu, degeaba le spui „bucurați-vă”, fiindcă ei nu pot să se bucure. Cel legat de mâini și de picioare, oricât i-ai spune „bucură-te de izbăvire”, nu se va bucura; cel acoperit de rănile păcatelor de unde să aibă bucuria vindecării? Cum va răsufli liber cel înfricoșat de furtuna mâniei lui Dumnezeu? Unora ca acestora nu li se poate spune decât:

„Mergeți la Pruncul cel înfășat și culcat în iesle și căutați la El izbăvire de toate relele care vă împresoară, fiindcă acest Prunc este Hristos, Mântuitorul lumii“.

Vă îndemn pe toți, pe cei care știți să vă bucurați cu adevărat de acest praznic, dar și pe cei care sunteți încă în căutare: Haideti să-L prăznuim împreună pe Pruncul Mântuitor, Care ne-a adus tuturor izbăvirea!

Crăciun cu multă bucurie duhovnicească și liniște sufletească!

Pr. Alexandru Nan

**„Und das Wort ist Fleisch worden“
(Joh. 1,14)**

In diesem Vers des Johannesevangeliums, das gleichzeitig über Christus und auch die Hl. Dreifaltigkeit spricht, spiegelt sich die große christliche Gewissheit wider: „das Wort ist Fleisch geworden“. Alles, was wir über die Hl. Dreifaltigkeit wissen, kennen wir durch die Menschwerdung des Sohn Gottes, wie der Hl. Evangelist Johannes unterstreicht.

Die Offenbarung fand statt, als eine göttliche Person, die des Sohn Gottes, Sohn der Menschen wurde, also „Platz unter uns genommen hat“.

Das unchristliche Denken hat das Geheimnis der „Zahl drei“ manchmal erahnt, aber für die vollständige Offenbarung der Hl. Dreifaltigkeit war die Menschwerdung des Sohn Gottes notwendig. Dadurch ist die Theologie als Anbetungsakt von Gott selbst möglich, weil „das Wort Fleisch geworden ist“. Darum steht die Menschwerdung des Sohn Gottes im Zentrum der Botschaft des Neuen Testaments. Durch die Menschwerdung begann die persönliche Ikonomie des Sohnes, der in die Geschichte der Welt eintrat. Die Menschwerdung Jesu wurde von den Kirchenvätern als der Moment bezeichnet, an dem die göttliche

Liebe für die Menschen das höchste Maß erreichte und das menschliche Wesen gerufen wurde, dieser Liebe Gottes mit der eigenen Liebe zu antworten.

So ist die Menschwerdung auch eine Einladung, Gott in allen Menschen zu begegnen, mit denen wir die gleiche, von Christus übernommene Menschheit teilen.

Viele Theologen und auch die Kirchenväter haben im Laufe der Zeit das Bedauern ausgedrückt, nicht Zeitgenossen des historischen Jesu gewesen zu sein. Auch wenn wir zwei Jahrtausende nach der Menschwerdung des Herrn leben, ist Christus auch heute unter uns, durch die eucharistischen Gaben von Brot und Wein, in jeder Göttlichen Liturgie allgegenwärtig.

Wie Ihnen bekannt sein wird, wurde das Jahr 2014 von der Heiligen Synode der rumänisch-orthodoxen Kirche den Sakramenten der Hl. Kommunion und der Beichte, sowie den Brâncoveanu-Märtyrern gewidmet. Das ist der Grund, warum wir einige Artikel sowohl in früheren Ausgaben als auch in dieser Nummer von *Renasterea* über diese Sakramente veröffentlichen. Es bleibt eine unerschöpfliche Aufgabe, über diese Themen zu schreiben. Deshalb bieten wir Ihnen einige praktische Empfehlungen unseres Metropoliten

Serafim Joanta zur Hl. Kommunion, aber auch Aufsätze über die Beichte, die dem Gebet gewidmete Zeit und die Brâncoveanu-Märtyrer. Diese Märtyrer, über die Sie ein wichtiger Artikel in dieser Ausgabe finden werden, haben die Wichtigkeit dieser grundsätzlichen Sakramente für das Leben eines Christen verstanden und auch regelmäßig empfangen. Ohne die Hl. Beichte und ohne die Hl. Kommunion gibt es keine Errettung.

Um auf die Menschwerdung Jesu zurückzukommen, die diese Sakramente unserer Kirche erst ermöglichte, erinnere ich an ein Zitat des Hl. Teofanes über die Freude dieses Ereignisses, das die Geschichte der Menschheit verändert hat: „Ich werde mich nicht bemühen, diese Freude mit meinen eigenen Worten auszudrücken, weil sie jedes Wort übersteigt. Das Werk, das der heute geborene Herr vollbracht hat, betrifft uns alle. Diejenigen, die mit ihm in Berührung kommen, empfangen Freiheit, Heil und Frieden; sie empfangen diese und kosten von ihrer Frucht. Denjenigen, die das aus eigener Erfahrung kennen, muss nicht gesagt werden: „Freut Euch“, weil sie sich sowieso freuen. Denen, die das aber nicht kennen, wird man vergeblich sagen: „Freut Euch“, weil sie sich nicht freuen können. Der an den Händen und Füßen gebundene, wird sich, auch wenn man ihm immer

wieder sagt: „Freue dich“, nicht über die Errettung freuen können. Woher soll derjenige, der von den Wunden der Sünden getroffen ist, die Freude des Heils besitzen? Wie kann derjenige ruhig atmen, der von der Rache Gottes erschrocken wurde? Diesen Menschen kann man nur sagen: „Geht zur Krippe, wo das göttliche Kind im Stall liegt und sucht bei ihm die Befreiung von allen Sünden die euch plagen, weil dieses Kind Christus ist, der Retter der Welt.“

Ich empfehle Ihnen / Euch allen, die sich über dieses Fest zu freuen wissen, aber auch denjenigen, die noch auf der Suche sind: Kommt, freuen wir uns zusammen über das göttliche Kind, den Retter der Welt. Ich wünsche Ihnen / Euch ein gesegnetes Weihnachtsfest mit geistlicher Freude und seelischem Frieden!

Vater Alexandru Nan

Iisus Hristos – Calea, Adevărul și Viața

Scrisoare pastorală
la Crăciun 2014

† Serafim,
Arhiepiscop
și Mitropolit

„Eu sunt Calea, Adevărul și Viața”
(Ioan 14, 6)

Preacucernici Părinți și iubiți
credincioși.

Sărbătorim astăzi Nașterea Domnului într-o atmosferă de mare bucurie și entuziasm duhovnicesc, cu cântări și cu colinde, care ne încălzesc inima și ne fac să uităm măcar pe moment de griji și greutățile vieții de zi de zi. Gândul și inima noastră se îndreaptă acum spre Peștera din Betleem, unde s-a născut Mântuitorul nostru Iisus Hristos, Căruia ne închinăm împreună cu Maica Domnului, cu dreptul Iosif, cu îngerii și cu păstorii și-I aducem, ca și magii veniți de la Răsărit, darurile sufletelor noastre: laudă smerită și mulțumire pentru binefacerile primite de la El. Îl rugăm totodată să ne ierte păcatele și să ne umple de harul Său, ca să ne purtăm cu vrednicie crucea de toate zilele.

Sărbătorile din această perioadă a anului - Nașterea Domnului, Anul Nou și Boboteaza - înnoiesc în noi dragostea de Dumnezeu și dragostea

de viață. Acum trăim mai intens, pentru că ne bucurăm de colindele de Crăciun, de întâlnirea cu cei dragi ai familiei, de sfințirea caselor, de cadourile pe care le facem copiilor sau unii altora. Dumnezeu Însuși, ca un Tată iubitor, se bucură de bucuria fiilor Săi și ne înnoiește și înmulțește viața! La nașterea unui copil se bucură familia, se bucură neamurile, se bucură Biserica și societatea, pentru că fiecare copil este o nouă speranță pentru lume. Cu atât mai mult ne bucurăm noi, creștinii, de Nașterea Mântuitorului lumii, Care este suprema noastră Nădejde. Căci nici unul din cei ce nădăduiesc în Hristos nu pierde.

Dumnezeu a binevoit să mântuiască lumea din robia păcatului și a morții nu printr-un decret divin, nici printr-un înger, ci prin Însuși Fiul Său, Care S-a făcut om ca să ia asupra Sa păcatele și neputințele oamenilor. El a viețuit pe pământ timp de 33 de ani, i-a învățat pe oameni cum să trăiască pentru ca să se poată bucura de viață și a făcut bine tuturor celor ce se apropiau de El cu credință. Sfintele Evanghelii ne redau o mulțime de minuni pe care Mântuitorul Iisus Hristos le-a făcut cu credincioșii din vremea Sa: a vindecat pe cei bolnavi, a alungat demonii din cei chinuți de dureri necurate, a săturat mulțimile flămânde, a potolit cu cuvântul Său marea și vânturile care amenințau viața apostolilor, a înviat chiar pe unii din morți. Astfel se împlineau cuvintele proorocului Isaia, care cu

750 de ani înainte de Hristos a zis: „Acesta (Iisus Hristos) neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat” (Isaia 53, 4; Matei 8, 17). La 33 de ani, Mântuitorul este răstignit pe cruce, dar a treia zi înviază și prin aceasta mântuiește lumea din robia morții. Sf. Apostol Pavel spune: „Iisus Hristos ieri, astăzi și în veac este același” (Evrei 13, 8). El poartă și astăzi și întotdeauna neputințele și bolile celor care trăiesc după voia lui Dumnezeu și se roagă Lui cu credință. El ne însoțește pe toate drumurile vieții și este cu noi și în ceasul morții, când nimeni nu ne mai poate ajuta. El ne mântuiește de moartea cea veșnică și ne face parte cu sfinții Săi în Împărăția Tatălui.

Iubiți credincioși,

Noi, cei care ne silim să trăim în lumina pe care Mântuitorul Hristos a adus-o în lume prin nașterea Sa, credem cu tărie că viața noastră are un sens veșnic, care se împlinește numai în legătura noastră cu Dumnezeu și în ascultarea de El. Pentru noi, Mântuitorul Iisus Hristos este „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6). El este Calea pe care mergând, nu vom rătăci niciodată. El este Adevărul care ne face liberi, dacă trăim în adevăr și nu în minciună. Și El este Viața care ne înnoiește viața noastră de zi de zi, dacă ne rugăm mereu și ne împărtășim cât mai des cu Sfintele Taine, adică cu Trupul și Sângele Domnului, pentru ca să-L avem pe El Însuși, Hristos - Viața în noi.

De credem că Mântuitorul Hristos este Calea sau drumul vieții noastre, înseamnă că-L avem pe El prieten și tovarăș de călătorie în toate zilele: „Iisuse-al meu Prieten bun din zorii tinereții/ Cu tine eu călătoresc pân' la sfârșitul vieții”, spune una din cântările „Oastei Domnului”. A călători cu Iisus înseamnă a ne încredința în tot momentul voii Lui și a-L chema mereu în ajutor cu credința că El, Domnul, este mereu alături de noi și ne conduce fiecare pas al vieții. Desigur, calea credinței sau calea lui Hristos este o cale strâmtă și nu întotdeauna ușoară. De aceea Mântuitorul ne îndeamnă zicând: „Siliți-vă să intrați pe poarta cea strâmtă, că largă este poarta și lată este calea care duce la pieire și mulți sunt cei care apucă pe ea. Și strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață și puțini sunt care o află” (Matei 7, 13). Cei ce umblă pe calea lui Hristos, aceia se silesc să trăiască după voia lui Dumnezeu, împlinind poruncile Lui, ferindu-se de păcate și de compania oamenilor care-i trag spre cele rele. „Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor și în calea păcătoșilor nu a stat... Ci în legea Domnului e voia lui și la legea lui va cugeta ziua și noaptea”, zice Psalmistul David (Psalm 1, 1). Iar Sf. Apostol Pavel ne îndeamnă: „să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospete și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă. Ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poftă” (Romani 13, 13-14).

Mai cu seamă grija exagerată de trup, de mâncare, de băutură și de plăceri ne face să părăsim calea lui Hristos și să umblăm pe căile pierzaniei.

Mântuitorul Hristos este, de asemenea, Adevărul care ne face liberi. Noi nu trăim cu adevărat și nu ne putem bucura de viață decât în măsura în care trăim în Hristos. Iar a trăi în Hristos înseamnă a trăi după poruncile Lui. „Cel ce are poruncile Mele și le păzește, acela este care Mă iubește” (Ioan 14, 21). Dacă nu trăim după poruncile lui Hristos, nu putem fi liberi, chiar dacă ni se pare că suntem liberi. Omul se înșală ușor crezând că este liber dacă face tot ceea ce vrea și ceea ce îi place. Totuși, a fi liber nu înseamnă a face tot ceea ce vrei, ci a face întotdeauna binele, împlinind voia lui Dumnezeu. Numai atunci suntem liberi cu adevărat, când facem binele. Când facem răul nu suntem liberi, ci robi ai răului pe care-l săvârșim. Acest adevăr îl recunoaștem ușor dacă inima nu ne este cu totul împietrită. Dacă avem o conștiință trează, ea ne mustră de fiecare dată când facem ceva rău: când ne certăm și trăim în dezbinare, când trăim în desfrâu, mințim sau furăm, când nu ne rugăm și nu postim, când nu facem bine semenilor noștri.

Mântuitorul Hristos este Viața noastră și viața lumii. Sf. Apostol și Evanghelist Ioan ne spune că Dumnezeu a trimis pe Fiul Său în lume tocmai pentru ca „lumea să aibă

viață și s-o aibă din belșug” (Ioan 10, 10). Tot el ne spune că: „Dumnezeu atât de mult a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul Născut L-a dat, ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Așadar numai în Hristos Care este „Viața lumii” putem avea „viață din belșug” și „viață veșnică”. Și numai în Hristos, viața noastră se împlinește pentru că are un sens veșnic. Dacă omul își limitează orizontul vieții numai la lumea aceasta, chiar dacă ar avea tot ceea ce dorește, totuși nu poate fi fericit, pentru că sufletul său nemuritor nu se mulțumește doar cu bunurile lumii acesteia. Sufletul tinde spre Dumnezeu și nu se poate odihni decât în El. Și totuși, cât de mulți oameni înnăbușă în ei tinderea sufletului lor spre Dumnezeu și aleargă numai după bunurile și plăcerile vieții acesteia, care sunt atât de înșelătoare! Aceștia zic: „Să mâncăm și să bem, căci viața este scurtă. Să profităm de ea cât trăim aici pe pământ pentru că nimeni nu știe dacă mai este ceva după moarte”. Sfântul Evanghelist Ioan ne spune că aceasta este gândirea celor care iubesc mai mult întunericul decât Lumina, pentru că faptele lor sunt rele. „Căci oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească” (Ioan 3, 20).

Să nu uităm nicio clipă că viața pământească este doar o pregătire pentru viața cea veșnică, pe care Dumnezeu o dă celor vrednici.

Iubiți credincioși,

Am spus că atmosfera încărcată de har dumnezeiesc a Sărbătorilor Nașterii Domnului ne face să ne simțim mai ușurați de problemele și greutățile vieții. Dar nu numai la Crăciun sau la Paști ne simțim mângâiați și întăriți, ci în fiecare duminică, atunci când venim la biserică și participăm cu credință și evlavie la Sfânta Liturghie, primim de la Dumnezeu putere și curaj ca să înfruntăm cu răbdare orice rău, fără să ne pierdem nădejdea într-un viitor mai bun. Puterea credinței și a rugăciunii se arată mai cu seamă în aceea că nu ne pierdem curajul în lupta cu greutățile vieții, că nu ne lăsăm abătuți de ele, ci, dimpotrivă, ne înmulțim rugăciunea și postul și trăim cu nădejdea că vom birui orice rău. Mântuitorul Iisus Hristos ne spune: „În lume necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea” (Ioan 16, 33). A îndrăzni înseamnă tocmai să ne înnoim mereu curajul în lupta

cu necazurile vieții, să începem din nou de fiecare dată când nu reușim un lucru sau altul și mai ales să credem, fără nicio ezitare, în biruința binelui. De credem în Dumnezeu și stăruim în credință și în rugăciune, atunci binele - și nu răul - are ultimul cuvânt în viața noastră.

Iubiți credincioși,

Îi mulțumim bunului Dumnezeu și Maicii Domnului pentru tot ajutorul pe care-l primim de fiecare dată când ne rugăm cu credință. În anul pe care-l încheiem Dumnezeu ne-a ajutat să înființăm mai multe parohii noi: la Bielefeld, Kassel, Duisburg, Dresda, Chemnitz, Leverkusen, Mönchengladbach, Passau, Wiener-Neustadt și Innsbruck. Pentru toate aceste parohii noi, Dumnezeu ne-a binecuvântat cu preoți foarte buni, cărora le mulțumim pentru jertfa pe care au făcut-o pentru întemeierea lor. Mulțumim, de asemenea, Bisericilor Catolică și Evanghelică, majoritare în Germania și Austria, care ne-au oferit biserici în care să putem sluji sau ne-au ajutat financiar ca să ne facem biserici proprii. Mulțumim tuturor preoților noștri pentru slujirea lor și pentru grija duhovnicească pentru păstoriții lor. Și vă mulțumim Dumneavoastră, credincioșilor noștri, care participați cu evlavie la Sfintele Slujbe și veniți în ajutorul

preoților și al Mitropoliei noastre. Vă mulțumim tuturor celor care susțineți Proiectul nostru: „Burse pentru copii săraci din Moldova”, prin care ajutăm lunar, din darul pe care-l primim de la Dumnezeu, 270 de copii cu o situație materială la limita existenței. Pe pagina noastră de Internet găsiți descrierea amănunțită a acestui Proiect.

Dorindu-vă să petreceți aceste sfinte zile cu pace și cu bucurie, chem binecuvântarea Pruncului divin, născut în ieslea Betleemului peste voi toți, fiii mei duhovnicești, și vă urez:

Sărbători fericite și La mulți ani!

Al vostru de tot binele voitor și rugător către Domnul.

+Serafim

~~~~~
Timpul asociat rugăciunii

Trebuie să ne rugăm încontinuu, chiar și atunci când pășim pe drum, să zicem: „Doamne Iisuse Hristoase, mântuiește lumea Ta și pe mine!” De asemenea, trebuie să facem rugăciunea: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul!” puțină vreme dimineața, puțină seara. Nu trebuie însă să rânduim în mod absolut timpul rugăciunii noastre, ca să nu devină o obișnuință. Să ne rugăm în funcție de puterea noastră cu căldură, să

avem „poftă”, care se naște și în raport cu însuflețirea, cu inspirația. Atunci, timpul asociat rugăciunii va crește zilnic. Când ne asumăm rugăciunea, atunci se descoperă toate patimile noastre, deoarece diavolul ne războiește în locurile neputincioase, pentru a depărta mintea noastră de rugăciune. Ne lovește în locurile sensibile, în locurile neputințelor noastre. Rugăciunea ridică furtună de ispite și de atacuri de la diavol, cel care încearcă să ne îndepărteze mintea de la rugăciune. Gândurile care vin în vremea rugăciunii ne arată patimile cele mai puternice care stăpânesc asupra noastră. În continuare, este nevoie de luptă și de străduință pentru vindecarea acelor patimi. În special, acestea trebuie spovedite duhovnicului și cerută îndrumare pentru vindecarea lor. Astfel, rugăciunea descoperă patimile și în har pocăința le vindecă. Dimineața să ne rugăm ca Domnul Dumnezeu să ne dăruiască luminarea pentru orice vom răspunde întrebărilor primite și să putem aborda problemele apărute peste zi. Fără harul lui Dumnezeu nu se poate face nimic.

(Hierotheos Vlachos, Mitropolit de Nafpaktos și Sfântul Vlasie, Cunoșc un om în Hristos: Părintele Sofronie de la Essex, traducere din limba greacă de pr. Șerban Tica, Editura Sophia, București; Editura Cartea Ortodoxă, Alexandria, 2011, p. 197)

Spovedania și Împărtășania: câteva gânduri și îndrumări practice

ÎPS Serafim Joantă

Anul omagial euharistic, al Sfintei Spovedanii și al Sfintei Împărtășanii, inițiat de Părintele Patriarh Daniel, a mobilizat întreaga Biserică Ortodoxă Română, din Țară și din Diaspora, la aprofundarea înțelegerii și extinderii practicii acestor două Taine fundamentale ale vieții creștine. Predicile de la amvon, dezbaterile în cercuri largi de preoți și credincioși, studiile și articolele din publicațiile centrale și locale ale Bisericii au tratat această temă, atât din punct de vedere teologic, cât și din punct de vedere practic. Deși ne-am fi așteptat ca pozițiile teologilor și ale preoților cu privire la cele două Sfinte Taine să fie identice sau apropiate, ele sunt totuși, adeseori, diferite sau chiar contradictorii.

Acest lucru nu trebuie să ne uimească, dacă ținem seama de tradiția de secole a practicii acestor Sfinte Taine în Biserica noastră și în celelalte Biserici Ortodoxe locale, care i-a obișnuit pe credincioși să se spovedească și să se împărtășească doar în cele patru posturi de peste an sau chiar numai odată pe an, în Postul Paștilor. Porunca a patra din cele nouă „Porunci bisericești” (luate

din Catehismul catolic în secolul al XVII-lea) spune tocmai acest lucru. Însă puțini știu că această „Poruncă” urmărea corectarea unei stări de extremă decădere de la practica celor două Sfinte Taine, într-o vreme în care majoritatea credincioșilor nu se mai spovedea și împărtășea nici măcar odată pe an. În această situație, era firesc ca cele două Taine să se administreze împreună, adică Spovedania să preceadă împărtășirii cu Trupul și Sângele Domnului. Și tot firesc era să se ceară și postul de șapte sau cel puțin trei zile înaintea împărtășirii pentru cei care nu țineau tot Postul. Revenirea la practica normală a celor două Sf. Taine, după secole de deviere, nu se poate face decât cu înțelepciune și cu răbdare, dar și cu fermitate în străduința de a-L împărtăși pe Hristos credincioșilor. O tradiție atât de lungă nu se poate schimba ușor, mai cu seamă, dacă i se dă caracterul de sfântă. Lupta noastră de a-i apropia pe credincioși de Sfântul Potir nu se ridică împotriva oamenilor care împiedică pe alții să se împărtășească sau care se țin ei înșiși departe de Hristos euharistic, ci împotriva diavolului care nu urăște nimic mai mult ca pe Hristos din Sfânta Împărtășanie. Pe o frescă din biserica bolniței de la mănăstirea Hurezi înfățișând Biserica sub formă de corabie pe valurile mării (lumii) se observă cum diavolul din afara corabiei își îndreaptă săgeata nu spre

Hristos care este la cârmă, ci spre Potirul cu Sfânta Împărtășanie din mijlocul corabiei. Învățăm de aici că tactica diavolului pentru a-i îndepărta pe credincioși de Hristos începe prin a-i îndepărta de Sfânta Împărtășanie. Credinciosul care nu se hrănește mereu cu Hristos euharistic mută accentul credinței sale de pe solidaritatea cu semenii, pe sine însuși și pe căutarea interesului propriu. Astfel, credința lui devine o credință pietistă, formalistă și fără roade.

Aceeași luptă a dus-o și Sf. Nicodim Aghioritul care a inițiat în secolul al XVIII-lea o mare mișcare de înnoire isihastă și liturgică prin revenirea la practica Bisericii primare, atât în ce privește Spovedania și Împărtășania, cât și în ce privește rugăciunea lăuntrică sau a inimii. După exemplul Sf. Paisie Velicicovski de la Neamț (trăitor la Muntele Athos între anii 1746-1763), primul monah athonit în vremea sa care a cercetat scrierile vechi filocalice, Sf. Nicodim a adunat scrierile mai multor autori isihăști din vechime și le-a publicat în cartea intitulată de el „Filocalie” (Veneția, 1782). În aceste scrieri este vorba cu deosebire de practica rugăciunii lăuntrice sau a rugăciunii lui Iisus, dar și de viața liturgică cu centrul în Euharistic. Rugăciunea lăuntrică sau a inimii nu poate fi despărțită de rugăciunea liturgică a Bisericii, îndeosebi de Euharistic,

din care ea își trage seva. Până și isihăștii, care se dedicau exclusiv practicării rugăciunii lui Iisus, nu lipseau, sâmbăta și duminica, de la Sf. Liturghie pentru a se împărtăși cu Sf. Taine. Din cercetarea acestor scrieri, Sf. Nicodim și-a dat seama că decadența vieții duhovnicești din vremea sa se datora uitării rugăciunii inimii, cu consecința reducerii vieții liturgice la un ritual monoton care mai mult obosește decât înnoiește mintea și inima. Sfânta Liturghie însăși devenise o slujbă printre altele, din moment ce nu se mai împărtășea decât preotul la Altar. Astfel, Biserica se reducea la preotul slujitor.

Sf. Nicodim a cercetat, de asemenea, și scrierile marilor Părinți, îndeosebi din secolele IV și V, precum și canoanele referitoare la împărtășirea cu Sfintele Taine și a alcătuit un tratat despre „Deasa împărtășire cu Preacuratele lui Hristos Taine”. Primul ei capitol începe așa: „Toți binecredincioșii creștini sunt îndatorați să se împărtășească des. Acest lucru îl poruncesc: 1) Stăpâneștile porunci ale Domnului nostru Iisus Hristos, 2) Faptele și Canoanele Sfinților Apostoli și ale Sfințelor Sinoade și mărturiile locale ale Sfinților Părinți, 3) Cuvintele, rânduiala și sfințita lucrare a Sfintei Liturghii și 4) însăși rânduiala Sfintei împărtășiri”. În aceste patru puncte, Sf. Nicodim sintetizează Tradiția sănătoasă a

Bisericii dintotdeauna privitoare la împărtășirea cu Sfintele lui Hristos Taine. În același timp, Sf. Nicodim a scris și un "Îndreptar pentru Taina Spovedaniei", un manual scurt de spovedanie cu îndrumări deosebit de prețioase care n-ar trebui să lipsească din mâna niciunui preot și credincios. Aceste două scrieri, împreună cu „Filocalia” și cu celelalte numeroase scrieri ale Sf. Nicodim au exercitat o mare influență asupra vieții duhovnicești din întreaga Ortodoxie. Din păcate, cartea despre "Deasa împărtășire..." n-a fost tradusă și publicată, în românește decât recent (1992). Explicația o putem găsi și în faptul că, în tradiția românească, părinții noștri duhovnicești au pus accentul mai mult pe spovedanie, decât pe împărtășire. Practica spovedaniei dese, mai cu seamă în mânăstiri, și a rugăciunilor de dezlegare de păcate este o caracteristică a spiritualității românești care accentuează conștiința păcatului și necesitatea pocăinței, fără de care harul Sfintelor Taine nu poate lucra în credincios. Părinții noștri au avut îndeosebi în vedere folosul duhovnicesc pe care-l aduce spovedania deasă.

Aici se pune problema legăturii dintre spovedanie și împărtășirea cu Sf. Taine. Spovedania este Taina prin care Dumnezeu ne iartă păcatele atunci când le mărturisim cu pocăință sinceră și cu hotărârea

de nu le mai repeta. În practica veche a Bisericii, spovedania era publică, adică se făcea în fața episcopului și clerului slujitor și a întregii comunități. Se mărturiseau numai păcatele mari, opritoare de la Sf. Împărtășanie. Acestea erau: apostazia sau lepădarea de Hristos (în vremea persecuțiilor, unii creștini se lepădau de Hristos, dar se și întorceau la Biserică prin mărturisirea păcatului lor), crima (inclusiv avortul sau împiedicarea prin diferite mijloace a nașterii de prunci), desfrâul și adulterul, asuprirea sau nedreptățirea semenilor și ura sau refuzul de a ierta pe semeni. Pentru aceste păcate, penitentul era oprit de la împărtășire pentru un anumit timp, în funcție și de pocăința pe care o avea. Cei opriti de la împărtășire nu mai puteau participa la „Liturghia credincioșilor”, ci stăteau împreună cu catehumenii la intrarea în biserică și ascultau doar „Liturghia catehumenilor”, după care părăseau biserica. La „Liturghia credincioșilor” participau numai credincioșii care se împărtășeau, fără nici o excepție. Păcatele mari îl aduc pe credincios în starea de a-și pierde harul Botezului și implicit calitatea de membru al Bisericii. Or, condiția principală pentru a ne împărtăși cu Sf. Taine este aceea de a fi membri deplini ai Bisericii, de a nu fi despărțiți de Biserică prin păcate grave. Tocmai de aceea, în rugăciunea după mărturisire, duhovnicul cere lui Dumnezeu,

zicând: „...împacă-l și-l unește pe dânsul cu Sfânta Ța Biserică, în Iisus Hristos, Domnul nostru”. Păcatele mici nu se socoteau ca opritoare de la împărtășire pentru că ele nu ne despart de Hristos și de Biserica cu care Hristos se identifică. Acestea nici nu se spovedeau, considerându-se că se iartă prin părerea de rău (căința) pentru săvârșirea lor și prin împărtășire. Oricum, iertarea păcatelor vine din Jertfa lui Hristos de care ne împărtășim, primind Trupul și Sângele Său. De aceea, Împărtășania se dă “spre iertarea păcatelor și spre viața de veci”. Vorbind de spovedania publică din vechime, ne putem da seama de forța lăuntrică și smerenia pe care o aveau credincioșii de a-și dezvălui păcatele în fața întregii comunități, dar și de harul pe care-l primeau pentru pocăința lor publică și care le vindeca mai ușor și mai repede sufletul de neputința păcatului.

Începând cu secolul al IV-lea, odată cu libertatea dată creștinilor de Sf. Împărat Constantin cel Mare și cu dezvoltarea monahismului, spovedania a devenit particulară, iar preotul a fost oprit să dezvăluie secretul mărturisirii. De spovedanie s-a legat acum și îndrumarea duhovnicească sau povățuirea în lupta cu patimile. Se mărturiseau de acum și păcatele mici, care pot deveni mari dacă ne robesc. Totuși îndrumarea

duhovnicească nu aparținea exclusiv episcopilor și preoților, ci și monahilor îmbunătățiți. Aceștia primeau dezvăluirea cugetului (adică a păcatelor) celor care li se încredințau spre povățuire, cu tot ceea ce ținea de starea sufletească, dar nu puteau dezlega păcatele, nefiind hirotoniți. Pentru dezlegare erau trimiși la un preot duhovnic. Practica îndrumării duhovnicești de către călugări (sau călugărițe) cu viață curată și cu experiență în lupta cu păcatul este prezentă și astăzi în mănăstiri din Grecia, din Rusia și chiar din România. Ea trebuie încurajată, mai cu seamă în vremea noastră când avem puțini preoți cu experiența duhovnicească necesară îndrumării în situații din ce în ce mai complexe și mai dificile. Povățuirea duhovnicească constantă, fie din partea preotului duhovnic, fie din partea unui monah îmbunătățit este absolut necesară progresului duhovnicesc. Nu există progres duhovnicesc fără un povățuitor care să ne urmărească constant evoluția vieții duhovnicești. De aceea, Părintele Paisie (Olaru) de la Sihăstria (+1990) spunea că Taina Spovedaniei regulate cu îndrumările primite din partea duhovnicului ne poate aduce mai mult folos duhovnicesc decât chiar Taina Împărtășaniei, dacă aceasta este primită fără pregătirea cuvenită. Într’adevăr prin mărturisirea deasă, sufletul se smerește, își recunoaște

starea permanentă de cădere, își plânge păcatul și se pocăiește. Iar Împărtășania pecetluiește această stare de pocăință și ne dă puterea și curajul să luptăm „până la sânge” (Evrei 12, 4) cu păcatul și cu toată răutatea care ne înconjoară. De aceea, numai în stare de pocăință ne putem împărtăși cu folos. Iar pocăința se naște mai ușor atunci când ne cercetăm cugetul, ne smerim și ne spovedim. Mântuitorul a dat puterea iertării păcatelor numai apostolilor și prin ei episcopilor, succesorii lor, iar prin aceștia și preoților tocmai pentru ca să ne smerim unii în fața celorlalți și să ne supunem unei rânduieli care nu este de la oameni, ci de la Dumnezeu. Aceeași smerenie și aceeași supunere se cere și de la episcopi și de la preoți, care se spovedesc la fel ca și mireni.

Dezlegarea de păcate prin Taina Spovedaniei nu trebuie privită juridic sau ca o lucrare magică. Dumnezeu iartă păcatele dacă le spovedim cu sinceritate și cu părere de rău, dar nu șterge totodată și urmele păcatului sau rănilile pricinuite de păcat cu care trebuie să luptăm în continuare. Ne-ar trebui o pocăință extrem de profundă pentru a ne vindeca și de consecințele păcatelor odată cu mărturisirea lor. Lucrarea păcatului rămâne așadar în noi chiar dacă păcatul în sine nu mai există pentru că a fost șters de harul Tainei. De aceea, putem

cădea din nou, până când încetează în noi lucrarea păcatului. Procesul de vindecare a firii de păcat poate dura întreaga viață. În fond, toată viața este o luptă permanentă de curățire și de sfințire a firii noastre pentru ca harul care se ascunde în inimă de la Botez să poată lucra în noi cu tot mai multă libertate, adică să fie tot mai puțin îngrădit de lucrarea păcatului. Dumnezeu îngăduie pentru smerenia noastră să fim munciți de anumite păcate sau patimi lăuntrice până la sfârșitul vieții. Dar dacă suntem mereu în luptă, sub povățuirea unui duhovnic experimentat, harul Spovedaniei și al Împărtășaniei va birui în cele din urmă cu totul lucrarea păcatului. Nu putem amâna deci nici Spovedania, nici Împărtășania, pe motivul că suntem nevrednici, decât cu prețul de a ne lipsi de cel mai mare dar în lupta cu păcatul și, implicit, cu greutățile vieții care sunt consecințele păcatelor noastre, ale neamului și ale umanității întregi, în virtutea unității ontologice a tuturor oamenilor și a creației întregi.

De asemenea, nu trebuie să legăm în mod absolut Împărtășania de Spovedanie. Nici un canon nu prevede lucrul acesta. Ele sunt două Taine diferite, deși legate intim, în sensul că Euharistia este izvorul tuturor Tainelor Bisericii, al Bisericii însăși, întrucât ea (Euharistia) constituie Biserica, transformă adunarea liturgică în Biserică, adică în „trupul lui Hristos”. Fără Euharistie, Biserica nu poate exista, nu se poate manifesta ca „trup al lui Hristos”. Ea poate fi doar o simplă adunare a credincioșilor, cum sunt adunările sectare, dar nu o Taină (mister), Taina trupului Domnului care-i transformă pe credincioși în Hristos, îi face mădulare ale trupului Său și mădulare unii altora. Este adevărat că harul Sf. Taine nu lucrează în noi fără participarea noastră prin rugăciune și asceză la această transformare ontologică. Harul este exigent. El așteaptă împreună noastră lucrare pe măsura lui. Și cum în Euharistie primim plinătatea harului, trebuie să ne ostenim să lucrăm împreună cu el, făcând tot efortul de care suntem capabili pentru a ne sfinți viața, luptându-ne „până la sânge” (Evrei 12, 4) cu păcatul și împlinind întru toate Poruncile lui Dumnezeu.

Spovedania este o pregătire permanentă pentru împărtășirea cu Sfintele Taine, dar nu spovedania formală, privită ca

obligație pentru a ne împărtăși, ci spovedania făcută din inimă și cu lacrimi de pocăință. Adeseori, din motive independente de noi, nu ne putem spovedi de fiecare dată când participăm la Sf. Liturghie, adică duminică de duminică. Totuși dacă nu avem pe conștiință păcatele mari, enumerate mai sus, ne putem apropia, cu binecuvântarea preotului, de împărtășirea cu Sfintele Taine. Important este să dorim Împărtășania, să fim conștienți că Hristos euharistic este totul pentru noi, El este viața noastră și Pâinea cea adevărată, care ne hrănește nu numai sufletul, ci și trupul. Important este, de asemenea, să ne apropiem de fiecare dată de împărtășirea cu Sfintele Taine cu pocăință, dacă se poate cu lacrimi, cum spune Sf. Simeon Noul Teolog, adică cu conștiința profundă că nu suntem vrednici de ele. În fața Sf. Potir trebuie să zicem: „Doamne, știu că sunt nevrednic să mă împărtășesc, dar fără de Tine nu pot trăi”. Dacă gândim astfel, cu siguranță, Hristos nu ne va osândi, oricât de nevrednici am fi. El nu ne osândește pentru că știe că sentimentul și conștiința nevredniciei ne ajută să nu rămânem nepăsători față de un așa de mare dar, ci ne angajează într-o luptă permanentă cu păcatul și pentru împlinirea Poruncilor lui Dumnezeu. Astfel, harul Sfintelor Taine își împreună lucrarea sa cu efortul propriu de îmbunătățire.

Acest efort constă, în primul rând, din nevoința în rugăciune. Nimic nu este mai important în viața omului ca rugăciunea minții unită cu inima. Există o rugăciune a buzelor și o rugăciune a minții separată de inimă, dar ele nu sunt decât trepte spre rugăciunea deplină a minții unite cu inima. Spre aceasta din urmă trebuie să tindem toată viața, căci numai ea ne unește cu Dumnezeu și ne dă echilibrul sufletesc și pacea inimii. Îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „Rugați-vă neîncetat” (I Tes 5, 17) este măsura rugăciunii. Din Tradiția isihastă, înnoită la noi de Sf. Paisie de la Neamț (+1794) și învățată de marii noștri duhovnici până azi, știm că „rugăciunea de toată vremea” sau „rugăciunea neîncetată” a monahului și a creștinului este „rugăciunea lui Iisus”: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”. Această rugăciune scurtă sau altele și mai scurte ca: „Doamne miluiește-mă”, „Doamne ajută-mă”, „Doamne iartă-mă”, „Doamne ai milă de robul /robii Tăi...”, fără să uităm rugăciunea adresată Maicii Domnului: „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu, mântuiește-mă”... trebuie repetate mereu în cursul zilei, în orice împrejurare ne-am afla, pentru ca mintea să fie tot timpul ocupată cu rugăciunea. Astfel, încetul cu încetul, mintea, care este o energie a inimii, coboară în inimă și se

odihnește în ea, dăruindu-ne pacea inimii și mulțumirea sufletească după care tinde tot omul. Dacă rostim mereu astfel de rugăciuni scurte, vom constata că atunci când ne rugăm acasă, dimineața și seara, sau la biserică, în duminici și sărbători, mintea se concentrează mai ușor la cele ce citim sau auzim, pătrunde mai bine sensul rugăciunii și simte lucrarea harului în adâncul inimii. Mai cu seamă, la Sfânta Liturghie trebuie să avem atenția întregă concentrată la ritualul Sfintei Jertfe, care constă din rugăciuni rostite de preot și din răspunsurile date de credincioși. Dacă suntem atenți și cu luare aminte, atmosfera din biserică, încărcată de harul rugăciunii și al cântării, intră în inimă și ne dă o bucurie și o pace de negrăit. Cu această bucurie și pace ne și împărtășim cu Sfintele Taine. Dacă nu suntem obișnuiți cu „rugăciunea de toată vremea”, dacă ne rugăm doar sporadic, pentru că nu avem dragoste de rugăciune și implicit dragoste de Dumnezeu din care se naște dragostea de rugăciune, slujbele Bisericii nu ne vor odihni, le vom trăi ca pe o povară adăugată la poverile vieții de toate zilele. Astfel vom renunța ușor la ele și ne vom număra cu cei credincioși doar cu numele.

Textul integral al articolului se găsește pe site-ul Mitropoliei: <http://www.mitropolia-ro.de/index.php/cuvinte-de-invataura/448-spovedania-si-impartasania-cateva-ganduri-si-indrumari-practice>

PAGINA COPIILOR

Tipuri de icoane ale Maicii Domnului

Există cinci tipuri principale de icoane ale Maicii Domnului în iconografia ortodoxă:

- **Călăuzitoarea; Hodigitria** – în acest tip, Pururea Fecioara Maria îl ține pe Mântuitor și arată spre El, ca o călăuză spre Dumnezeu și spre mântuire.

- **Mila Afectuoasă; Eleusa** – În acest tip de icoană, Maica Domnului îl ține pe Fiul ei, care își ține fața îndreptată spre ea și are cel puțin o mână în jurul gâtului ei sau al umărului. Maica Domnului simbolizează Biserica, astfel arătând deplinătatea iubirii dintre Dumnezeu și om.

- **Dulcea-sărutare; Glikofilusa** - este o variantă a Eleusei, în care Pruncul are fata lipită de a Maicii, într-un gest de mare tandrețe.

- **Milostiva, Panakranta** – În acest tip, Fecioara Maria este așezată pe un tron regal cu Pruncul Iisus în brațe, împreună privind în față. Tronul simbolizează gloria regală, iar ea singură este perfectă printre ființele născute pe pământ. Conform învățăturilor celui de-al Patrulea Sinod Ecumenic, ea veghează împreună cu Hristos asupra destinelor lumii.

- **Rugătoarea, Oranta sau Platitera, Panagia, Doamna Semnului** - În acest tip de icoană, Fecioara Maria este prezentată cu mâinile desfăcute și cu Iisus Prunc desenat într-un cerc peste pântecul ei. „A semnului“ face trimitere la cuvintele lui Isaia 7:14, „Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântec și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel“.

• **Mijlocitoarea, Agiosortissa** – Fecioara Maria este singură, din profil, cu mâinile ridicate în rugăciune. Ea privește spre stânga, de obicei spre o icoană separată cu Mântuitorul Iisus Hristos. O altă variantă este icoana Maicii Domnului „Loc de scăpare“. Este totuși de menționat că icoanele în care Maica Domnului este singură, fără Pruncul Iisus, sunt mai degrabă rare în Ortodoxie, considerându-se adesea că prezența Pruncului în brațele Maicii Domnului este o caracteristică esențială.

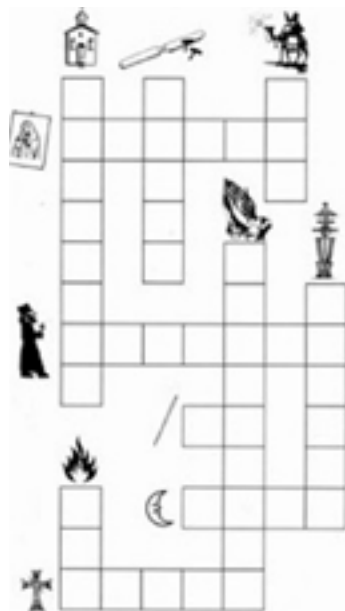
Tradiția îi atribuie Sfântului Apostol Luca cinstea de a fi pictat prima icoană a Maicii Domnului. Se cunosc trei tipuri de icoane pictate de el: „Umilenie“ (Doamna noastră a Afecțiunii), „Hodigitria“ (Cea care ne arată calea) și al treilea tip, fără Prunc sau rugându-se Pruncului Iisus.

Iisus Hristos **BIRUITORUL**
(Învingătorul) - **NIKA**.

Iisus Hristos este Cel care, prin
Jertfa Sa, a biruit păcatul, iadul și
moartea.

Găsește cuvintele care corespund
fiecărei imagini și completează
integramă cu ele!

Un strălucit protector al culturii românești

pr. conf. dr. Mihai Săsăujan

Sfântul Domnitor al Țării Românești Constantin Brâncoveanu, iscusit diplomat și om de stat, ctitor de lăcașuri sfinte în țară și peste hotare, iubitor și ctitor de artă românească, protector al vieții bisericești ortodoxe din Transilvania și din Patriarhiile Răsăritene, martir pentru credința creștină alături de cei patru fii ai săi și de sfetnicul Ianache, a fost un adevărat protector al mediului cărțurăresc și al tiparului la sfârșitul secolului al XVII-lea și la începutul secolului al XVIII-lea.

Mediul intelectual promovat de frații Constantin Cantacuzino, Mihai Cantacuzino și Șerban Cantacuzino, unchiu după soră ai domnitorului Constantin Brâncoveanu, mediu oferit generos acestuia, a contribuit în mod esențial la formarea sa intelectuală. Din copilărie, cu dascăli rămași anonimi, dar foarte probabil recomandați de stolnicul Constantin Cantacuzino, Brâncoveanu a învățat grecește și latinește. Sub îndrumarea aceluiași stolnic și a fraților săi, și-a îmbogățit neîntrerupt cunoștințele, ajungând să fie un om care știa multe de tânăr. Relația cu Cantacuzinii l-a făcut să iubească școala, deși el personal nu a frecventat colegii, academii sau universități străine, și să aibă prețuire pentru carte și cultură.

Cei trei Cantacuzini s-au numărat în rândul marilor umaniști ai Țării Românești din a doua jumătate a secolului al XVII-lea. Contribuiseră la extinderea bibliotecii familiei Cantacuzineștilor, „cea mai veche bibliotecă umanistă din Țara Românească“, de la Mărgineni, la ctitorirea Academiei Domnești din București, la reînființarea tipografiei în capitala țării, la tălmăcirea unor opere cu pondere în formarea limbii literare românești și la traducerea în limba română a Bibliei de la București (1688). Tuturor acestor trei Cantacuzini, domnitorul Brâncoveanu le-a arătat întreaga sa grațitudine.

Viața intelectuală la curtea lui Brâncoveanu

După modelul unchilor săi Cantacuzini, Constantin Brâncoveanu s-a înconjurat de un grup de cărturari distinși, iubitori și slujitori ai cuvântului scris, reputați în tot sud-estul continentului european și în Orientul Apropiat, constituiți într-o adevărată „academie bucureșteană” și care au creat un mediu „unde fermentul minții era obligat să lucreze fără încetare” (Chesarie Daponte). În rândul acestora pot fi amintiți: Sevastos Kiminites și Ioan Cariofil, foști profesori și rectori la Marea Școală a Patriarhiei din Constantinopol, Manuel Porphyropulos din Cipru, Gheorghe Hypomenos din Trapezunt, medicii savați Ioan Molibdos-Comnen,

Iacob Pylarino, Bartolomeo Ferrati, Evanghelistă Marignazzi și Mihail Schendos van der Beck, secretarii italieni Giovanni Candido Romano și Antonio Maria del Chiaro, mitropoliții Țării Românești Teodosie și Antim Ivireanul, episcopii cărturari Mitrofan și Damaschin ai Buzăului, cronicarii Radu și Șerban Greceanu, Radu Popescu.

Având conștiința că era un continuator al trudei culturale a înaintașilor săi, Constantin Brâncoveanu s-a preocupat de dezvoltarea Academiei Domnești adăpostite în clădirile Mănăstirii „Sfântul Sava” din București. Din anul 1689 și până în

anul 1702, director al acesteia a fost Sevastos Kiminites. El a fost succedat la conducerea Academiei de alți erudiți de valoare pentru întreaga lume europeană. Acești directori au atras din proprie inițiativă și din îndemnul domnului și al unchiului său, Constantin Cantacuzino Stolnicul, un flux continuu de profesori de înaltă clasă, fiind adepții principiului solid că faima profesorilor atrage după sine prestigiul instituției. În anul 1707, Academia a fost reorganizată. Limbile de predare a cursurilor de logică, retorică, fizică, astronomie, psihologie, metafizică, gramatică și ortografie erau greaca, latina și slavona. Brâncoveanu i-a încurajat pe tinerii merituoși, acordându-le burse pentru a-și continua studiile la Padova și la Veneția.

Paralel cu Academia de la Mănăstirea „Sfântul Sava” funcționau și alte școli, în incinta unor mănăstiri, în care se preda în slavonește și românește. Așa au fost școlile de la mănăstirile „Sfântul Gheorghe” - Vechi și Colțea din București, care pregăteau dieci pentru cancelariile domnești, preoți și dascăli. O serie de școli românești existau în orașele țării, în mănăstiri și chiar în mediul rural. În câteva mănăstiri au luat ființă biblioteci renumite, cu lucrări procurate din marile centre culturale apusene, tipărite în limbi clasice sau de circulație, în diferite epoci. Între ele s-au remarcat biblioteca de la Mănăstirea Mărgineni a lui Constantin Cantacuzino, fondată de

tatăl acestuia, precum și biblioteca Mănăstirii Hurezi, fondată chiar de Constantin Brâncoveanu.

Cultura bisericească și teologică tipărită

La 10 noiembrie 1688 apărea la tipografia Mitropoliei Bucureștilor prima traducere integrală, în limba română, a Bibliei „ce s-a tălmăcit după limba elinească pre înțelegerea limbei rumânești, cu porunca preabunului creștin și luminatului domn Ioan Șerban Cantacozino Basarabă Voievod și cu îndemnarea dumnealui Constandin Brâncoveanul, marele logofăt“. Pe pagina de titlu se arată în continuare că după moartea domnitorului Șerban Cantacuzino, Dumnezeu „den alegerea a toatei Țări Rumânești, l-au coronat cu domnia și stăpânirea a toată Țara Ungrovlahiei“ pe Constantin Brâncoveanu, nepotul de soră al antecesorului său. Acesta a preluat și toată cheltuiala pentru tipărirea lucrării amintite. Se menționa de asemenea numele mitropolitului Teodosie al Țării Românești și „exarh al laturilor“, care păstora în acest timp, și nu în ultimul rând, scopul pentru care ea era acum tipărită: „pentru cea de obște priință neamului românesc“.

Imediat după ce a devenit domn, Brâncoveanu a impulsionat activitatea tipografiei domnești din București. Supravegherea ei a încredințat-o monahului georgian, mai târziu mitropolit Antim Ivireanul. Datorită

muncii lui de tiparnic-cărturar, în vremea lui Brâncoveanu au funcționat în Țara Românească cinci tipografii, cu activitate mai mult sau mai puțin continuă: la București, la Snagov (1696), la Târgoviște (1709), la Buzău (1691) și la Râmnic (1705). Între cei care au condus tipografiile s-au afirmat, alături de mitropolitul Antim Ivireanul, episcopii cărturari Mitrofan al Hușilor, Damaschin al Buzăului, frații Radu și Șerban Greceanu. În anii domniei lui Brâncoveanu au fost tipărite 79 de cărți bisericești și laice, nu numai pentru nevoile românilor, ci și pentru lumea greacă și orientală (în limbile greacă, română, slavonă, arabă; unele erau bilingve: slavo-române, greco-arabe, greco-române). În jurul celor cinci tipografii din Țara Românească s-au grupat corectori, gravori, traducători care au format o adevărată „lume a cărții“, interesată de munca filologică.

Datorită dezvoltării culturale din acest timp, Bucureștiul devenea „centrul spiritual al sud-estului continentului european“, iar Sfântul Domnitor Brâncoveanu, un mentor diriguitor al vieții intelectuale din Țara Românească.

Fragmente neodihnite

*Rubrică realizată de
Roxana Albu*

“Dumnezeu caută omul mai mult decât caută omul pe Dumnezeu.

Dragostea este întotdeauna o preferință. Și Hristos preferă pe fiecare. Pentru El, fiecare din noi este un absolut. Un absolut nu face parte din nimic, el înglobează totul... Dumnezeu îl iubește pe fiecare dintre noi, inclusiv pe cel mai distrus, vlăguit, împovărat, și cu atât mai mult pentru că este așa. Dumnezeu îl iubește pe om aici și acum, în banalitatea sa, în lașitatea sa, în singurătatea sa, în păcatul său.

Asceza trezirii deschide în noi ochiul inimii care participă la vederea lui Dumnezeu. Atunci ne putem pune «în locul» celuilalt și putem simți ca din interior ceea ce el resimte. Celălalt devine pentru noi chipul lui Dumnezeu: nu pentru delectarea noastră, ci pentru tensiunea ascetică cea mai puternică, căci această imagine este mai întotdeauna desfigurată de puterile răului, împotriva cărora trebuie să luptăm de acum înainte cu armele discernământului, ale dragostei și ale rugăciunii. Mai ales ale rugăciunii! Căci dragostea este rodul rugăciunii. Ea curățește inima de patimi și o deschide dilatării treimice. Rugăciunea

ne eliberează de indiferență și de opacitate, ne face vulnerabili revelației celuilalt, a celuilalt ca revelație“ (Bartolomeu I, *Adevăr și libertate*).

„Nu, Dumnezeu ne-a poruncit nouă, celor de pe pământ, dragostea – nouă, celor ce suntem ținuti de multe neputințe, celor ce ne oblojim rănilor cu harul Său, celor ce ne sângerăm uneori unii pe alții din neștiință duhovnicească și din pricina bolilor de care suferim.

Domnul nu a spus: «Vindecați-vă mai întâi, și apoi faceți faptele dragostei ce vă zic». Nu, Domnul a poruncit să ne iubim unii pe alții așa cum suntem – și, pe măsura osteneții noastre, rănilor se închid, sângele se oprește, durerea încetează.

Dragostea noastră unul către altul aduce roua smereniei. Iar smerindu-ne, ajungem să iubim mai adevărat. Numai smerindu-ne... Dragostea este poarta către cer. Prin această poartă nu intră cei mari ai acestei lumi, cei voinici, cei perfecți. Nu, această poartă este făcută pentru cei ologi, pentru cei gârbovi, pentru cei orbi, pentru cei slăbănogi, pentru cei paralizici... Dragul bunelului drag... Aceștia intră pe poarta dragostei și ajung în curțile Domnului, unde încep să se vindece. Ei nu intră pe poarta dragostei deja vindecați, tămăduiți,

ci se vindecă prin dragoste. Hristos Domnul, Dragostea, îi iubește așa cum sunt și îi vindecă.

Tineți acest dar de la Domnul. Așa creșteți, așa vă vindecați, așa vă mântuiți... Dragoste fără smerenie nu se poate.

... Nu cumva să vă închipuiți că îndemnul «Iubiți-vă unii pe alții» e ușor. Nu! Lumea nu înțelege aceasta, și de aceea nu poate iubi. Dar voi, copiii mei, ați înțeles acum că fără sângerare nu se poate! Iese puroiul, se sparge buba... Apoi, când vine harul, totul se face ca nou.

Vă roagă un moșneag, păziți dragostea. Smeriți-vă. Fiți o inimă, un cuget.

Vremurile rele sunt..."

(Părintele Selaful din Siberia)

Aus dem Leben der Pfarrei

Jahresempfang der Evangelisch-Lutherischer Dekanatsbezirk München

Am 4. Juni 2014 hat der Evangelisch-Lutherischer Dekanatsbezirk München im Alten Rathaussaal von München zu einem Jahresempfang eingeladen, an dem nicht nur Vertreter der verschiedenen Kirchen, sondern auch Politiker und Bürgermeister in grosserer Zahl teilgenommen haben. Der Festvortrag mit dem Titel „Es gibt keine Alten mehr. Das dritte Lebensalter als Herausforderung für Kirche und Diakonie“ wurde vom Präsident des Diakonischen Werkes Bayern, Michael Bammessel, gehalten. Alle Anwesenden wurden von der Stadtdekanin der Evangelisch-lutherischen Kirche, Frau Barbara Kittelberger und vom Oberbürgermeister der Stadt München, Herrn Dieter Reiter, begrüsst. Für die freundliche Bewirtung hat der Verband der Siebenbürger Sachsen in Deutschland gesorgt. An diesem Ereignis hat auch Pfr. Alexandru Nan, Dekan der Rumänisch-orthodoxen Kirche in Bayern, auch als Vertreter des Weihbischofs Dr. Sofian von Kronstadt, teilgenommen.

Rumänisch-orthodoxe Präsenz am Katholikentag in Regensburg

1848 trafen sich in Mainz Vertreter der katholischen Vereine zum ersten Katholikentag. Seither sind Katholikentage Ausdruck eines selbstbewussten Laienkatholizismus, der Gemeinschaft erleben und seinen Glauben in die Gesellschaft tragen will.

Zwischen 28. Mai und 1. Juni 2014 wurden in Regensburg heutige Fragen und Themen behandelt. An diesem 99. Deutschen Katholikentag wurden verschiedenen Veranstaltungen, auch Podiumsgespräche organisiert. In einem Podiumsgespräch wurde unter dem Titel: „Ökumene ohne Pfarrer“ über die neue Seelsorgestrukturen als ökumenische Herausforderung gesprochen. An diesem Podiumsgespräch, das von Dr. Armin Wouters von München moderiert wurde, haben der Landesbischof Dr. Karl-Hinrich Manzke, Catholica-Beauftragte der VELKD, der Weihbischof Dr. Nikolaus Schwerdtfeger von Hildesheim und Dr. Friedrich Emanuel Wieser, Ev.-freikirchliche Gemeinde (Baptisten), München und Vater Alexandru Nan, Pfarrer der Rumänisch-orthodoxen Kirchgemeinde „Geburt des Herrn“ aus München teilgenommen.

Neuer Kirchengemeinderat der Kirchgemeinde

Gemäss der Satzung der Kirchgemeinde und der Satzung der Rumänisch-orthodoxen Kirche findet in jeder Kirchgemeinde alle vier Jahre Wahlen für einen neuen Kirchengemeinderat statt. So hat die Kirchgemeinde „Geburt des Herrn“ aus München am 14. September 2014 die folgende Personen zum neuen Kirchengemeinderat gewählt oder wiedergewählt: Silviu Marinescu, Alexandru Dan Nicu (Sekretär), Marin Mangri, Radu Velea, Vlad Hutanu, Ciprian Munteanu, Ionel Irimia, Cristea Pălășanu und Pfr. emeritus Mircea Basarab als Ehrenpräsident. Gemäss derselben Satzung ist der Pfarrer der Kirchgemeinde, Vater Alexandru Nan, Präsident dieses Gremiums.

.....

Neues Pfarrausschuss der Kirchengemeinde

Am Sonntag, den 14. September 2014, wurde auch ein neues Pfarrausschuss der rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinde „Geburt des Herrn“ aus München gewählt. Gemäss der Satzung der Kirchengemeinde ist der Pfarrer der Kirchengemeinde der Präsident dieses Gremiums. So wurden die folgenden Frauen für 4 Jahre im Pfarrausschuss gewählt: Costela Nicu, Natalia Hutanu, Simona Bachmeier Irimia, Viorica Bucsa, Maria Barabas, Angela Fischer, Gratiela Mangri, Carmen Velea, Rodica Irimia, Luminita Orha, Camelia Stoica, Dana Hancu, Mihaela Cristea und Daniela Nan.

Gründung des rumänisch-orthodoxen Dekanats für Bayern

Mit dem Segen Seiner Seligkeit Dr. Serafim Joanta, Erzbischof und Metropolit der Rumänischen Orthodoxe Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa, wurde am Freitag, den 24. Oktober 2014, in der „Willibrord-Kirche“ aus München (die Kirche, wo die rumänische orthodoxe Kirchengemeinde „Geburt des Herrn“ aus München ihre Gottesdienste feiert) den Gottesdienst der Krankensalbung von fast allen rumänisch-orthodoxen tätigen Pfarrer in

Bayern gefeiert.

Am Ende des Gottesdienstes hat Pfr. Simion Felecan von München eine Homilie für die zahlreichen Gläubigen eingehalten. Zum Schluss hat sich Pfr. Alexandru Nan bei allen Priestern für ihre Anwesenheit und für die zugelegten Kilometer bedankt.

Nach dem Gottesdienst wurde im Döllinger-Saal der Altkatholischen Kirche die Gründungssitzung des rumänisch-orthodoxen Dekanats für Bayern eingehalten. Um die pastoral-missionarische Aktivität der Rumänischen Metropolie zu intensivieren, nachdem der Zahl der rumänischen Kirchengemeinden auf der Bundesebene zugenommen hat, haben Metropolit Dr. Serafim Joantă mit Weihbischof Dr. Sofian von Kronstadt und die zuständigen Gremien während der Erzdiözese-Versammlung von 2-3. Mai 2014, die Gründung von 6 Dekanaten auf der Bundesebene entschieden.

Dekan des neu gegründeten Bayern-Dekanats wurde Pater Alexandru Nan ernannt, der seit Januar 2013 Pfarrer der rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinde „Geburt des Herrn“ aus München ist, die älteste rumänische Kirchengemeinde in Bayern.

.....

Ökumenische Vesper und Festakt in Regensburg

Am Freitag (den 21. November 2014) wurde im Hohen Dom St. Peter in Regensburg eine ökumenische Vesper gefeiert, anlässlich der Verabschiedung des Konzilsdokuments über die Ökumene vor 50 Jahren. Das Dekret war am 21. November 1964 am Ende der dritten Sitzungsperiode des Zweiten Vatikanischen Konzils von den Konzilsvätern in Rom verabschiedet worden und trug den Titel „Unitatis redintegratio“. Die Verabschiedung von „Unitatis redintegratio“ wurde in allen deutschen Bischofskirchen gedacht.

Dem Gottesdienst in Regensburg standen Dr. Rudolf Voderholzer, Bischof von Regensburg, Dr. Hans-Martin Weiss, Regionalbischof der evangelisch-lutherischen Kirche, der rumänisch-orthodoxe Pfarrer Alexandru Nan (Dekan der Rumänisch-orthodoxen Kirche in Bayern) und Pfarrer Friedrich Hohenberger als Vertreter der Arbeitsgemeinschaft christlicher Kirchen (Regensburg) vor.

Die Regensburger Domspatzen, die Chorodia Basilios und ein Ensemble aus vier Regensburger Posaunenchören haben im Hohen Dom St. Peter den Vespersgottesdienst musikalisch gestaltet. Auftakt der Feier bildete das gemeinsam gesprochene Glaubensbekenntnis.

In seiner Predigt erinnerte Bischof Voderholzer an die Ökumene des Leidens, der Märtyrer und des Bekenntnisses. Das gemeinsame Leiden hatte die getrennten Christen im Lauf des 20. Jahrhunderts etwa während der Zeit des Nationalsozialismus zusammengeführt. Er verwies auch an einem orthodoxen Neomärtyrer, Alexander Schmorell, der Mitglied der Weissen Rose Bewegung war.

Im anschließenden Festakt im Kolpinghaus Regensburg wurden mehrere Grussworte verlesen. Das Grusswort des Metropoliten Dr. Serafim Joantă wurde von Pfr. Alexandru Nan verlesen.

In seinen abschließenden Worten im Kolpinghaus bedankte sich Bischof Voderholzer für die Grussworte und erinnerte allen,

dass „die Sehnsucht nach der Wiedererlangung der Einheit nicht das Hobby von ein paar Theologen sein soll, sondern der Wunsch des Herrn“.

Hl. Willibrord in einer ökumenischen Vesper gedacht

Am 7. November 2014 (Gedenktag des Hl. Willibrord) um 19.00 Uhr wurde eine ökumenische Vesper in der Kirche auf der Blumenstrasse in München gefeiert. An diesem Gottesdienst haben Gläubigen der drei Kirchengemeinden teilgenommen, die den Kirchenraum regelmässig nutzen. Dem Gottesdienst standen Pfr. Siegfried Thuringer, Pfarrer der Altkatholischen Kirche in München, George Battrick, als Vertreter der Anglikanischen Gemeinde (Church of the Ascension) und Pfr. Alexandru Nan vor. Innerhalb dieser ökumenischen Vesper hat der Chor „Armonia“ der Rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinde „Geburt des Herrn“, geleitet vom Herrn Ciprian Munteanu, 3 Stücke des orthodoxen Abendgottesdienstes interpretiert.

Întâlnirea anuală ATORG – Hamburg 2014

de Ramona Popa

În perioada 10-12 octombrie 2014 a avut loc la Hamburg întâlnirea anuală a tuturor membrilor și susținătorilor Asociației Tinerilor Ortodocși Români din Germania (ATORG). Întâlnirea a fost onorată de participarea președintelui asociației, Preasfințitul Episcop-vicar Sofian Brașoveanu, care a fost alături de tineri și de alți invitați speciali pe toata durata celor trei zile. Potrivit tradiției, și anul acesta a existat o temă care a fost subiectul unei conferințe și în jurul căreia, mai apoi, s-au desfășurat discuții pe grupe de lucru. Invitatul special, Părintele ieromonah Petru Pruteanu, a fost cel care a vorbit unui număr mare de participanți despre „Viața liturgică a Bisericii ca sursă de comunicare și comuniune a tinerilor”. Printre gândurile de folos transmise celor prezenți se numără acesta, că nu există cărări singulare spre Dumnezeu, ci fiecare se mântuiește împreună cu

ceilalți. De asemenea, Biserica este cea care îl ajută pe om să scape de individualism și izolare și Sfânta Liturghie reprezintă adevărata comuniune între credincioși.

Alături de conferința de sâmbătă și Sfânta Liturghie Arhierescă de Duminică, notabile mai sunt și alte evenimente care au fost adevărate motive de bucurie și încântare pentru toți cei prezenți. Foarte importante au fost momentele de rugăciune comună, precum și posibilitatea întâlnirii altor tineri în a căror inimă arde ceva pentru Dumnezeu. Întrucât cazarea a fost asigurată în orașelul Timmendorfer Strand/Niendorf, localitate turistică aflată la malul Mării Baltice, a existat ocazia unor minunate plimbări pe malul mării. De asemenea, prezenți la întâlnire, un grup de elevi de la Colegiul Național „Al. Papiu-Ilarian” din Târgu-Mureș au interpretat piesa de teatru creștină „Hoțul de mărgăritare”, piesa scrisă de Mitropolitul Bartolomeu Anania

și inspirată din Pilda fiului risipitor. Și din mesajul transmis într-un mod artistic, cei prezenți au putut culege învățăminte prețioase.

Este demn de menționat faptul că întreaga comunitate ortodoxă de la Hamburg, organizatoare a evenimentului din acest an, i-a primit cu mult drag pe toți participanții și a organizat și o agapă după Sfânta Liturghie de Duminică, urmată de un scurt tur al orașului de pe Elba.

Parohia Nașterea Domnului din München a avut și în acest an reprezentanți la întâlnire, care mărturisesc despre importanța unui astfel de eveniment, mai ales pentru tinerii din afara granițelor țării, care se confruntă zilnic cu provocările trăirii Ortodoxiei într-o societate multietnică și pluriconfesională.

Iubiți credincioși,

Consiliul parohial mulțumește tuturor membrilor parohiei noastre, care și din punct de vedere financiar susțin activitățile parohiei, prin donații lunare. Pentru a sprijini în continuare acest efort, care asigură și legătura frățească a comunității noastre, la ultima ședință a Consiliului parohial s-a dezbătut înființarea statutului de membru activ sau permanent al parohiei.

În acest sens, toți enoriașii parohiei noastre sunt invitați să devină membri permanenți, completând un formular (Dauerauftrag) destinat parohiei. Sumele lunare propuse de către Consiliul parohial, practicate în majoritatea parohiilor din Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului, sunt următoarele: 10 euro de persoană și 20 euro de familie. Menționăm faptul că sumele precizate mai sus au un caracter orientativ, orice altă sumă fiind binevenită. Transferul bancar (Dauerauftrag) poate fi făcut lunar, trimestrial sau anual. Caracterul de transfer regulat este foarte important, deoarece ne ajută la o mai bună estimare și planificare a veniturilor parohiei.

La sfârșitul fiecărui an se vor elibera chitanțe, care se pot prezenta la Secția financiară (Finanzamt), pentru reducerea impozitului plătit. Mai facem precizarea că din punctul de vedere al serviciului liturgic, nu se va face nicio diferență între credincioșii care susțin financiar parohia și cei care nu pot s-o facă din motive binecuvântate. În speranța că numărul membrilor susținători ai parohiei va crește, mulțumim anticipat tuturor credincioșilor pentru sprijinul acordat. Pentru bucuria jertfei făcute, Mântuitorul nostru Iisus Hristos să vă binecuvânteze și să vă răsplătească din darurile Sale cele bogate!

Consiliul parohial

Coordonate bancare:

Rumänisch-orthodoxe Kirchgemeinde „Geburt des Herrn” München

Stadtsparkasse München BLZ: 701 500 00

IBAN: DE14 7015 0000 0906 1878 85

SWIFT / BIC: SSKMDEMMXXX

Redacție:

Pr. Alexandru Nan
Roxana Albu
Daniela Nan
Christopher Nicu
Ramona Popa
Camelia Stoica

Tehnoredactare

și Design:
Daniela Nan

Contact:

Pr. Alexandru Nan
Tel: 089 518 77 777
H: 0152 599 751 44
pr.alexandrnan@yahoo.de
pr.alexnan@online.de

www.parohia-muenchen.de

**Parohia ortodoxă română „Nașterea
Domnului“
St. Willibrord Kirche, Blumenstraße 36,
80331 München**

